

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 14 września 2018 r. (data nadania na poczcie) B. Ż. (1), B. Ż. (2) i K. Ż. wnieśli przeciwko G. W. o zapłatę w postępowaniu nakazowym kwoty 51 253,32 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych liczonymi od dnia 12 września 2018 r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu powodowie wskazali, iż w ramach prowadzonej przez strony działalności gospodarczej pozwany dokonał zakupu u powodów paliw ciekłych (oleju napędowego) ilościowo i jakościowo określonego w wystawionej dnia 18 czerwca 2018 r. fakturze VAT nr (...) na łączną kwotę 93070,16 zł. Z tytułu wystawionej faktury VAT pozwany poczynawszy od 24 sierpnia 2018 r. do dnia 12 września 2018 r. uiścił na rzecz powodów łączną kwotę 43 070,16 zł, przy czym powodowie dokonali zaliczenia wpłaconych przez pozwanego kwot każdorazowo na poczet należności głównej oraz należności ubocznych. Mimo skierowanego wezwania do zapłaty, pozwany nie uiścił pozostałej należności.

W dniach 18, 20 i 21 września 2018 r., przed wydaniem nakazu zapłaty, wpłynęły do sądu pisma powodów ograniczające powództwo ostatecznie do kwoty 26344,48 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych od dnia 20 września 2018 r. do dnia zapłaty i cofnięciu pozwu o zapłatę kwoty 51.253,32 zł w pozostałym zakresie z uwagi na częściową spłatę zadłużenia, to jest wobec wpłaty przez pozwanego dnia 18 września 2018 r. kwoty 10 000 zł, a następnie wobec wpłaty w kwocie 10 000 zł w dniach 19 i 20 września 2018 r.

Postanowieniem z dnia 26 września 2018 r. umorzono postępowanie w części, tj. ponad kwotę 26 344,48 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych liczonymi od dnia 20 września 2018 r. do dnia zapłaty (k. 31).

Nakazem zapłaty z dnia 26 września 2018 r. wydanym w postępowaniu upominawczym Sąd orzekł zgodnie z żądaniem pozwu po ograniczeniu powództwa (k. 32). Jednocześnie wobec stwierdzenia braku podstaw do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, wezwano powodów do uiszczenia kwoty 677 zł tytułem uzupełniającej opłaty od pozwu w postępowaniu upominawczym – w terminie tygodnia, pod rygorem orzeczenia o obowiązku uiszczenia brakującej opłaty w orzeczeniu kończącym przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu. Powodowie nie uiszcili opłaty uzupełniającej od pozwu.

W dniu 9 października 2018 r. (data nadania na poczcie) po wydaniu nakazu zapłaty powodowie wnieśli pismo zawierające ograniczenie powództwa do kwoty 2380,41 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych od dnia 25 września 2018 r. do dnia zapłaty z uwagi na odnotowanie wpłat przez pozwanego po wytoczeniu powództwa.

Postanowieniem z dnia 5 listopada 2018 r. uchylono nakaz zapłaty w części, to jest ponad zasądzoną od pozwanego solidarnie na rzecz powodów tytułem należności głównej kwotę 2380,41 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych liczonymi od dnia 25 września 2018 r. do dnia zapłaty i umorzono postępowanie w części, w jakiej nakaz zapłaty został uchylony (k. 57).

W przepisany terminie pozwany wniósł sprzeciw od nakazu zapłaty, wnosząc o oddalenie powództwa co do kwoty 21 344,48 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych liczonymi od dnia 20 września 2018 r. do dnia zapłaty, a nadto wnosząc o umorzenie postępowania w zakresie kwoty 5000 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych liczonymi od dnia 20 września 2018 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu sprzeciwu pozwany podniósł zarzut spełnienia roszczenia w całości. Pozwany wskazał, iż po wniesieniu pozwu przez powodów dokonał wpłaty kwoty w łącznej wysokości 30 000 zł, zaś kwota 20 000 zł została uiszczona przez pozwanego przed dniem wniesienia pozwu. Pozwany uiścił na rzecz powodów łącznie kwotę 63 070,16

zł, zaś powodowie nie zaliczyli na poczet roszczenia kwoty 20 000 zł. Natomiast w zakresie kwoty 5000 zł pozwany podniósł, iż kwota ta została przez niego uiszczona przed wydaniem nakazu zapłaty. Finalnie pozwany zakwestionował roszczenie w zakresie dochodzonych przez powodów odsetek.

W dniu 27 listopada 2018 r. (data nadania na pocztę), po zaskarzeniu przez pozwanego nakazu zapłaty sprzeciwem, powodowie wnieśli pismo zawierające ograniczenie powództwa do kwoty 2346,75 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych liczonymi od dnia 21 listopada 2018 r. do dnia zapłaty, z uwagi na dokonanie kolejnej wpłaty przez pozwanego po wytoczeniu powództwa w kwocie 68,97 zł.

Postanowieniem z dnia 4 grudnia 2018 r. umorzono postępowanie w części, to jest ponad kwotę 2346,75 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych liczonymi od dnia 21 listopada 2018 r. do dnia zapłaty (k. 73).

W toku postępowania strony podtrzymały swoje dotychczasowe stanowiska.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

G. W. dokonał zakupu paliw u powodów B. Ż. (1), B. Ż. (2), K. Ż. prowadzących działalność gospodarczą pod nazwą (...) spółka cywilna B. Ż. (1), B. Ż. (2), K. Ż. w S..

Z tytułu zawartej umowy sprzedaży paliw płynnych powodowie wystawili na rzecz pozwanego dnia 18 czerwca 2018 r. fakturę VAT nr (...) tytułem sprzedaży oleju napędowego w łącznej ilości 19 7770m³ za cenę 93070,16 zł brutto, z terminem płatności do dnia 9 lipca 2018 r.

Bezsporne, a nadto dowód:

- faktura VAT nr (...) k. 10.

Pozwany dokonał w drodze przelewów bankowych wpłat na poczet wystawionej faktury VAT w dniach:

1) 8 sierpnia 2018 r. w kwocie 5000 zł;

Dowód:

- potwierdzenie przelewu k. 48;

2) 9 sierpnia 2018 r. w kwocie 5000 zł;

Dowód:

- potwierdzenie przelewu k. 49;

3) 10 sierpnia 2018 r. w kwocie 5000 zł;

Dowód:

- potwierdzenie przelewu k. 50;

4) 24 sierpnia 2018 r. w kwocie 5000 zł;

Dowód:

- potwierdzenie przelewu k. 11;

5) 30 sierpnia 2018 r. w kwocie 5000 zł;

Dowód:

- potwierdzenie przelewu k. 12;

6) 31 sierpnia 2018 r. w kwocie 5000 zł;

Dowód:

- potwierdzenie przelewu k. 13;

7) 3 września 2018 r. w kwocie 5000 zł;

Dowód:

- potwierdzenie przelewu k. 13a;

8) 4 września 2018 r. w kwocie 5000 zł;

Dowód:

- potwierdzenie przelewu k. 14;

9) 5 września 2018 r. w kwocie 8070,16 zł;

Dowód:

- potwierdzenie przelewu k. 15;

10) 11 września 2018 r. w kwocie 5000 zł;

Dowód:

- potwierdzenie przelewu k. 16;

11) 12 września 2018 r. w kwocie 5000 zł

Dowód:

- potwierdzenie przelewu k. 17.

Pismem z dnia 10 września 2018 r., doręczonym pozwanemu w dniu 12 września 2018 r., powodowie wezwali pozwanego do zapłaty w terminie 3 dni łącznej kwoty 61 159,09 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych liczonymi od dnia 6 września 2018 r.

Bezsporne, a nadto dowód:

- wezwanie do zapłaty z dnia 10 września 2018 r. wraz z dowodem nadania k. 4-5, 52-55.

Pozwany dokonał kolejnych wpłat na poczet wystawionej przez powodów faktury VAT:

12) dnia 13 września 2018 r. kwoty 5000 zł;

Dowód:

- potwierdzenie przelewu k. 22, 51.

13) dnia 18 września 2018 r. kwoty 10 000 zł;

Dowód:

- potwierdzenie przelewu k. 25, 44.

14) dnia 19 września 2018 r. kwoty 5000 zł;

Dowód:

- potwierdzenie przelewu k. 29, 45.

15) dnia 20 września 2018 r. kwoty 5000 zł;

Dowód:

- potwierdzenie przelewu k. 30, 46.

16) dnia 21 września 2018 r. kwoty 10 000 zł;

Dowód:

- potwierdzenie przelewu k. 47.

W dniu 20 listopada 2018 r. pozwany tytułem odsetek uiszczył na rzecz powodów kwotę 68,97 zł.

Bezsporne, a nadto dowód:

- potwierdzenie przelewu k. 66;

Powyższy stan faktyczny w zakresie, w jakim okoliczności pozostawały między stronami niesporne (art. 229 k.p.c.), sąd ustalił na podstawie przywołanych wyżej dokumentów w postaci potwierdzeń przelewów bankowych, z których wynikały daty uznania rachunku powodów, wysokości wpłat pozwanego, tytuł przelewu z wyszczególnieniem numeru faktury. Sąd nie znalazł żadnych podstaw, aby odmówić wiarygodności ww. dokumentom, w szczególności strona powodowa nie przedstawiła dowodu przeciwnego, np. w postaci historii operacji na rachunku powodów za sierpień 2018 roku, iżby nie odnotowano w dniach 8-10 sierpnia 2018 r. wpłat od pozwanego kwot po 5000 zł.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części.

Podstawę prawną roszczenia powodów stanowił art. 535 k.c., zgodnie z którym przez umowę sprzedaży sprzedawca zobowiązuje się przenieść na kupującego własność rzeczy i wydać mu rzecz, a kupujący zobowiązuje się rzecz odebrać i zapłacić sprzedawcy cenę.

Na podstawie ustalonego stanu faktycznego należało przyjąć, że 16 wpłat pozwanego dokonanych drogą przelewów bankowych począwszy od 8 sierpnia 2018 r. do dnia 21 września 2018 r. wynosi w sumie 93070,16 zł (13 wpłat po 5.000 zł, 2 wpłaty po 10.000 zł, 1 wpłata 8.070,16 zł). Na taką też kwotę opiewa faktura VAT nr (...), która na dzień wniesienia powództwa w dniu 14 września 2018 r. nie była w całości przez pozwanego opłacona, albowiem po tej dacie w dniach od 18 do 21 września 2018 r. pozwany tytułem ww. faktury dokonał jeszcze 4 wpłat.

Powodowie nadto domagali się odsetek ustawowych za opóźnienie w transakcjach handlowych. Podstawę prawną ich roszczenia stanowi art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (Dz.U. z 2016 r., poz. 684 tekst jednolity ze zm.), zgodnie z którym z wyłączeniem transakcji, w których dłużnikiem jest podmiot publiczny - wierzycielowi, bez wezwania, przysługują odsetki ustawowe za opóźnienie w transakcjach

handlowych, chyba że strony uzgodniły wyższe odsetki, za okres od dnia wymagalności świadczenia pieniężnego do dnia zapłaty, jeżeli są spełnione łącznie następujące warunki:

- 1) wierzyciel spełnił swoje świadczenie;
- 2) wierzyciel nie otrzymał zapłaty w terminie określonym w umowie,

co miało miejsce w niniejszej sprawie. Przy czym nie ulega wątpliwości sądu, że w treści uzasadnienia pozwu nastąpiła omyłka pisarska pełnomocnika powodów w dacie płatności przedmiotowej faktury, zgodnie z którą pozwany miał uiszczyć cenę tytułem zakupionych u powodów paliw płynnych do dnia 9 lipca 2018 r., a nie do dnia 9 września 2018 r., jak błędnie wskazano w pozwie.

Spór ostatecznie koncentrował się wokół sposobu zaliczenia wpłat pozwanego na poczet należności odsetkowych. Zgodnie z art. 451 § 1 zd. drugie k.c. to, co przypada na poczet danego długu, wierzyciel może przede wszystkim zaliczyć na związane z tym długiem zaległe należności uboczne oraz na zaległe świadczenie główne. Jak słusznie wskazał Sąd Okręgowy w Szczecinie w wyroku z dnia 14 września 2012 roku, sygn. akt VIII Ga 257/12, niepubl., zapłata dokonana przez dłużnika nie jest z mocy prawa w pierwszej kolejności zaliczana na należności uboczne - aby uzyskać ten skutek, wierzyciel powinien odpowiednio „zaliczyć” kwotę wpłaconą przez dłużnika. Czynność wierzyciela skutkująca wygaśnięciem w pierwszej kolejności należności ubocznych, nazwana przez normę prawną zaliczeniem, jest oświadczeniem woli, które – aby nie stanowiło jedynie wewnętrznego przejawu - powinno być uzewnętrznione adresatowi, osobie, które ma być złożone celem wywołania skutków prawnych. Oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie, jest złożone z chwilą, gdy doszło do niej w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego treścią (art. 61 § 1 k.c.).

Tymczasem z materiału dowodowego niniejszej sprawy nie wynika, aby powodowie dokonali czynności prawnej nazwanej zaliczeniem zapłaty i w konsekwencji, aby oświadczenie woli podmiotu dokonującego tej czynności prawnej zostało zakomunikowane adresatowi, a więc pozwanemu. Brak jest więc dowodu dla ustalenia, że wpłaty pozwanego spowodowały wygaśnięcie w pierwszej kolejności wierzytelności z tytułu odsetek. Innymi słowy, aby wpłaty dokonane przez pozwanego zostały w pierwszej kolejności zaliczone na roszczenia odsetkowe, powodowie musieliby na tę okoliczność złożyć pozwanemu stosowane oświadczenie woli. Skoro tego nie zrobili, to poszczególne wpłaty należało zaliczyć najpierw na należność główną, a dopiero potem na należność odsetkową. Przyjęcie, że wierzyciel zachowuje nieograniczone w czasie możliwości sposobu zaliczenia wpłat dłużnika stwarzałoby zagrożenie dla bezpieczeństwa obrotu, istniałaby długotrwała niepewność po stronie dłużnika, czy w rzeczywistości pozostaje w dalszym ciągu zobowiązany.

Podzielając w pełni przywołany wyżej pogląd Sądu Okręgowego w Szczecinie, należało zatem rozliczać wpłaty własne pozwanego, przy czym brak skorelowanego w czasie oświadczenia wierzycieli o zaliczeniu na odsetki, spowodowało konieczność zaliczenia wpłat własnych pozwanego na sumę dłużną. Zaliczenie poszczególnych wpłat pozwanego na kapitał nie zmienia faktu, że w okresie od dnia wymagalności do daty zapłaty biegły odsetki. W przypadku wszystkich 16 wpłat obliczenie nastąpiło wg wzoru: odsetki od całego kapitału liczone najpierw są od daty wymagalności faktury do daty wpłaty, następnie od kwoty kapitału pomniejszonej o ostatnią wpłatę – od daty tej ostatniej wpłaty do daty kolejnej wpłaty), zaś szczegółowe wyliczenie kalkulatora odsetek jest załącznikiem do niniejszego uzasadnienia. Sąd, obliczył, iż od spłaconych kwot odsetki ustawowe za opóźnienie w transakcjach handlowych w wysokości 9,5 % w stosunku rocznym wyniosły łącznie 1603,97 złotych. Uwzględniając wpłatę na poczet należności odsetkowych kwoty 68,97 zł, uiszczonych przez pozwanego w dniu 20 listopada 2018 r., zasądzone od pozwanego solidarnie na rzecz powodów różnicę w kwocie 1535 zł (to jest (...),97 – 68,97 zł), o czym orzeczono jak w punkcie I sentencji.

Mając na uwadze akcesoryjny charakter odsetek stwierdzić trzeba, że jeżeli wygaśnięcie zobowiązania pieniężnego następuje przez spełnienie świadczenia, to jednocześnie wygasa roszczenie o odsetki po tej dacie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 lipca 2000 roku, sygn. akt V CKN 104/00). W rezultacie Sąd dalej idące powództwo oddalił, o czym orzekł jak w punkcie II wyroku.

Orzeczenie w przedmiocie zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego powodom zawarte w punkcie II sentencji znajduje swoją podstawę w treści art. 100 k.p.c. Powodowie w zakresie, w jakim postępowanie umorzono co do kwot: 30.000 zł (tytułem wpłat pozwanego na poczet wymagalnej należności głównej od 18 do 21 września 2018 r. uiszczonych po wytoczeniu powództwa) i 68,97 zł (wpłata 20 listopada 2018 r. tytułem należności odsetkowych), a nadto w zakresie zasądzonej w pkt I sentencji wyroku kwoty 1535 zł, są w niniejszej sprawie traktowani jako wygrywający proces, co daje w przybliżeniu 62% wartości sporu (przed ograniczeniem powództwa). W pozostałym zakresie, a mianowicie co do nieuwzględnionych przez powodów wpłat na łączną kwotę 15.000 zł (wpłaty od 8 do 10 sierpnia 2018 r.), którymi pozwany nie dał powodu do wytoczenia powództwa oraz w zakresie, w jakim powództwo oddalono, to pozwany traktowany jest jako wygrywający sprawę (w 38%) i powodom nie należy się zwrot kosztów procesu. W takiej sytuacji pozwany w stosunku, w jakim traktowany jest jako przegrywający sprawę, obowiązany jest zwrócić przeciwnikom 62 % poniesionych kosztów procesu, na które złożyły się: wynagrodzenie pełnomocnika powodów w kwocie 5400 złotych adekwatnie do wartości sporu jak w pozwie stosownie do normy § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804), opłata od pozwu w uiszczonej przez powodów kwocie 641 złotych oraz 51 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. 62% z kwoty 6092 zł wynosi 3.777,04 zł. Koszty procesu poniesione przez pozwanego wynosiły 5417 zł (wynagrodzenie radcy prawnego i opłata od pełnomocnictwa). 38 % z kwoty 5417 zł wynosi 2058,46 zł. Po wzajemnym skompensowaniu poniesionych kosztów procesu w stosunku, w jakim strony traktowane są jak wygrane, różnica na dobro powodów wynosi w zaokrągleniu zasądzoną w punkcie III kwotę 1718 zł (to jest (...),04 – 2058,46 zł).

Orzeczenie zawarte w pkt IV i V sentencji w przedmiocie nieuiszczonych kosztów sądowych tytułem uzupełniającej opłaty sądowej od pozwu w kwocie 677 zł (w związku ze skierowaniem sprawy do postępowania upominawczego) znajduje swoją podstawę w treści art. 108¹ k.p.c. w zw. z art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2018 r., poz. 300, dalej: "u.k.s.c."). Sąd stosunkowo obciążył strony, a więc w zakresie, w jakim traktowane są jako przegrywające sprawę, to jest pozwanego kwotą 420 zł (62% z 677 zł), a powodów kwotą 257 zł (38% z 677 zł).

ZARZĄDZENIE

1. (...)
2. (...)
3. (...)

Asesor sądowy K. G.